

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік	12 р. ав.
на пів року	6 р. ав.
на чверть року	3 р. ав.
на місяць	1 р. ав.

За границею:

на цілий рік	20 рублів
	або 40 франків
на пів року	10 рублів
	або 20 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.	

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділі і руских свят о год. 6-ій пополудні.

Редакція, адміністрація експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Літдог ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламці неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Українсько-руський університет *).

(Статя посла Олександра Барвіньського, присвячена українсько-руській молодіжці).

(Далі).

Віче академічної молодіжці, скликане 13. липня с. р. в справі основаня українсько-руського університету, звернуло на себе бачність між иньшими і польского дневникарства. На жаль однакж відзиви подані в польских дневниках в справі українсько-руського університету були лише коротенькими, глумливими або колючими замітками, а навіть поважний звичайно Czas не умів здобути ся на предметове і достойне обговоренє сего культурного змаганя Русинів. Польске дневникарство стоїть ще все на тім хибнім становищі, що призначанє належних рускому народови і конституцію єму за поручених прав є вкороченєм польского стану посіданя. Не при одній нагоді виказував я хибність сего погляду і для того не буду ширше над тим розводити ся. Окрім того свідчить сей погляд о тім, що нинішнє польске дневникарство в Галичині не може підняти ся до ширшого виднокруга, котрий сягав би по за тісне галицке віконце, забуває о тім, як то болючо було для польскої суспільности, коли їй треба було в 60-их роках в Галичині добувати ся потрібних для її культурного розвитку наукових інституцій (середних шкіл, університету і техніки, академії наук), забуває о тім, нарікаючи на спинюване культурного розвитку польскої народности на Шлеску, в Познаньщині, в Конґресівці. Тим вузкоглядним становищем став польске дневникарство на основі окликів голошених Вольфамп і Шенерами про менше вартні народности.

Хто предметове слідив за історичним

*) див. ч. 213 «Руслана».

розвитком українсько-руського народу, єго мови і письменства, при всіх трудних усливах і переполах, серед яких українсько-руське слово і письменство розвиває ся, хто роздумає, що при тім всім оно видає знатні таланти на полі письменства і науки, відомі і ширшому світови, сей не може заперечити українсько-руському народови снаги до найвисшого культурного розвитку і зросту. До такого-ж має наш нарід основними законами за поручену рівноправність, отже і право до освіти хоч би найвисшої в своїй рідній мові. Розходить ся лише тут о способи виконаня і переведеня в жите сеї рівноправности, сего права і про се бажаю тут ширше поговорити, щоби гадка, давно леліяна а на ново піднята академічною молодіжкою, могла бути здійснена.

З відрадкою треба повитати зворот, який проявляє ся поміж теперішньою академічною молодіжкою українсько-руською, що она вступає на дорогу дійсної роботи, роботи наукової і літературної. Те не може оставити без впливу і на ширші верстви суспільности. Були у нас часи і то ще так недавно, що кожний Русин вважав себе політиком і здавало ся єму, що поза політикою не може бути для него иньшого діла, що політика се єдино спасительний спосіб для подвигненя руского народу. Часи перегадом змінюють ся і справедливо замістив один з речників академічного віча: »Лиш кілька рокім минуло, а енергія цілої суспільности звернула ся в зовсім иньшу сторону. Нема нині сього політичного руху, політика немов би завмерла, а суспільність стала інтересувати ся літературою, та працями товариства ім. Шевченка, політики і агітатори засіли до писаня научних студій, зійшли ся в праці над обною красної літератури«. А другий речник також висловлює те саме: »пора до реальної праці в користь по-

ступу, бо в культурній роботі ми зістали далеко позаду иньших народів«.

Відрадна се також проява, що академічна молодіж починає розуміти велику вагу наукових інституцій і шкіл, недагорічних інститутів і т. п. в культурнім розвитку руского народу. Бо-ж ще так не давно руским послам, а передовсім мені, почитувано се яко хибу, що добиваємо ся заснованя руских взірцевих шкіл, гімназій або університетских катедр. »Паралелька« стала була предметом насмішки між радикально-опозиційними політиками а з нею і ті, що того добивали ся. Забували наші радикальні і опозиційні політики о тім, що як раз шкільництво і наукові інституції кладуть найкріпші підвалини до розвитку народу. Отже се вважаємо доброю проявою, що академічна молодіж починає визволяти ся із сеї пустої загорілости політичної і поважнійше та спокійнійше глядіти на сі справи.

Однак при всім тім ще й молодіж не зовсім визволила ся з сего дотеперішнього хибного погляду нашої суспільности, бо в тім запалі, з яким она відновила справу заснованя українсько-руського університету, звиває оден з її речників до »агітації в найширших кругах«, »так у інтелігенції, як серед сірої маси« в тій думці, що »елементарною силою« можна добути заснованє українсько-руського університету. На ту саму дорогу зводить справу університету оден з редакторів »Літературно-наукового Вістника«, подаючи раду, щоби скликувати повітові віча, котрі-б мали ухвалити потребу заснованя українсько-руського університету і в тій справі слали петиції до міністерства просвіти.

На мою думку така рада є простим обниженєм сеї многоважної справи, що до котрої не може бути міродайним ані голос сірої маси, ані повітових віч, — се нагадує мені поступованє москвофільскої клі

3 Поезія і проза.

(Далі.)

Небавом ще більше вглубив ся у критерій »прозаїчного« життя, коли ненадійно отямив ся, що надходить час, коли він мусить подумати про те, щоби запевнити постійне становище собі й декому з родини... Із тим моральним обовязком приходиться ся йому числити ся.

Часті грошеві клопоти розкрили ще яснійше невеселу правду борби о жите-буте. Мусів числити ся з кождим крейцаром.

На щастє вибрано його дірігентом хору й оркестри в музичнім товаристві. Але щастє се було досить проблематичне. Провізорична посада не давала йому за поруки на постійне удержанє, за те подавала надію, що управа товариства, випробувавши його здібности і рутину, може колись приймати його на постійного дірігента з запевненою й незгірною платнею.

Та поки ще те все буде — він мусів перед усім обмежити свої видатки.

Рад-нерад змінив своє дотеперішнє за дороге помешканє і наняв собі у двійку скромну квартиру без пняна. Його співлокатором був Роман Шулятинський, редакційний помічник і кореспондент часописи »Стріла«. Все то у двій-

ку і дешевше мешкати й відраднійше, як є з ким слово поговорити. »Независимі люди« — як себе нераз »в добрім гуморі« титулували — заживали у двійку досить добре, а небавом навіть трохи наблизили ся до себе і трохи чи не заприязлили ся. Оба були ремісники в нерентабельній роботі, а доробок їх занятя був »за малий, щоби вижити й вегетувати, а за великий, щоби його зречи ся і спокійно вижити смерті«. Ся обставина зблизила мабуть товаришів до себе.

Один — музик по званю, по душі — артист, другий — »співредактор« для удержаня, а »по серци« кандидат на літерата. Оба независимі люди, не мали запевненої будучности ані сучасного битю, оба стреміли до здобутя слави, бо оба вірили в істнованє своєї музи.

В тім згляді — мав музик до тепер більше щастя. Про його твори писали вже з признаєм часописи, а про його особу говорили цікаві люди досить лестні, похвальні річи.

Літерат був між людьми менше знаний. Перші проби його пера виходили досить млявими й не з'єднали йому такого розголосу, як перші композиції товариша-музика. Кілька дрібних віршів, поміщених в літературнім місячнику під псевдонімом Р. Пвсарчук — мали таку саму загадочну стійність, як його деякі критичні

рецензії нових сценічних творів, або й ті гумористичні дрібниці, що їх поміщував від часу до часу у »Стрілі« при кінці »Хроніки« — а з яких ніхто мимо найлучшої волі не міг сьміяти ся. Він сам не здавав собі доброго суду про те, чи починає виступати як літерат — по званю і щирій інтенції, чи ставши раз публіцистом для хліба — може досить легко пошити ся у фірму літератсько-письменницьку, як ділетант, про людське око, для моди або і власної амбіції. Але квестією насущного хліба не потребував на разі сушити собі голову, а слава — надіяв ся — виробить ся сама зі себе... Що правда, поводженє музика кололо його у очі. Він крив в душі затаєну зависть, але, розумієть ся, товаришеви своєму не говорив того в очі, противно удавав, що є його повірником, другом. У своїм, хоч тіснім, кружку почував себе досить забезпеченим, гордив ся навіть своїм независимим становищем — як пересадино називав себе — віцередактора »Стріли«. Вірив в силу свого пера, що може перенести на папір почуваня його душі, добрі або злі, може виляти їд і жовч, в міру того, як вимагає інтерес його власний, або редакції, голосу одной партії.

(Далі буде).

ки, що проти заведення фонетики в школах збирала підписи між анальфабетами.

Так само вважаю шкідливим такий фальшивий голос який в так поважній справі вирвав ся з уст одного речника тими словами: «кидано нам недогризки панські в формі утравізму, а коли домагано ся переведення сього утравізму, тоді давано нам мов льокаям або кельнерам »trinkgeld-и« в виді катедр на польському університеті і жадано за се підлих услуг на некористь нашої нації». Не знаю, яке вражінє зробив сей голос на академічнім вічу, думаю однак, що такий тон уближає достоїнству академічно освічених людей і лицює хйба вічовикам на стрілецькій площі. Вже-ж, бо кожний признати мусить, що істнуючі на львівськім університеті катедри рускі є завязком будучого нашого університету, а називати їх »недогризками панськими«, »trinkgeld-ами«, значить, не уміти оцінити їх ваги і значіння. Поважна справа помагає і поважного обговорюваня, хоч би се було як рішучо і різко, але поважно висловлене.

(Далі буде).

АРХІЄРЕЙСКЕ ПОСЛАНІЄ

Преосв. Еп. А. Шептицького. *)

Андрей Шептицкий

Божю Милостию і сьв. Апостольского Престола благословенем
ЕПИСКОП СТАНИСЛАВІВСКИЙ

Всесвятійшим Кирилошанам, Всесвятійшим Деканам, Пречестним Парохам і всему Священству Епархії

Мир в Бозі і Архієрейске благословенє!

Від самого початку Церкви праця священників була завжди дуже трудною не лиш для того, що спасенє людей перевищає силу людску, але і длятого, що довжностю нашою і правидею є борба зі злом, в якій небудь формі она проявляє ся. В наших-же часах та праця стає ся о много труднійшою, як була коли небудь, бо сила злого, здає ся, росте в міру як діло Ісуса Христа поступає. Всі сили противні Христови лучать ся разом і скріпляють в страшний спосіб свою могучість. А коли про тім і борба о хліб насущний стає чим раз труднійшою, слабне в людях віра, росте матеріалізм, а насіє слова Божого чим раз частійше падає на недобру землю.

В таких часах положенє єпископа мусить бути незвичайно тяжке і було би впрост неможливе, сли би не мав в священстві правдивих приятелів і братий, як би не міг полагати на солідарній суспільности людей, котрі в праці з ним разом тримали і спільно з ним до одної спільної мети стреміли. Коли проте я мав зістати єпископом станиславівским, я довго боронив ся і зробив все, що міг, щоби від сего уряду усунути ся, і доперва ясно висказана воля Святійшого Отця, котрому я, яко монах, винен послух більше, як хто небудь другий, склонила мене до принятя того тягару.

Я бояв ся уряду єпископа передовсім для того, бо є річно страшною відповідати перед судом Божим за спасеніє тисячів людей. До того я не чув я на силах до такої праці, уважав себе зовсім невідповідним і неспосібним, а знав в нашій Церкві мужів на сей уряд без порівняня достійнійших заслугами і досвідченем. Я до келії монашої був цілим серцем привязаний, то і опустити єї було для мене дуже тяжко; а жите монаше я завжди так понимав, що першим занятєм монаха — сидіти в келії і молити ся Богу. Тому я ніколи не сьмів до праці Апостольской брати ся без розказу людей до того покликаних.

В кінци я бояв ся непорозуміння зі священством сьвітским. Не на поли церковнім і народнім, бо я з діда і прадіда Русин, Церков нашу і сьвятий наш обряд цілим серцем полюбив і справі Божій посвятив ціле жите. Я знав що з того взгляду не міг бути чужим для лю-

дий, посвячених тій самій справі. Я бояв ся непорозуміння з иньшої стороны; від давна священство сьвітске закидало монахам амбицію і стараня о церковні достоїнства. Чи оно справді так було, чи ні, — не моя річ судити. Тому була обава, щоби Ви, Преподобні Отці, і мене о то само не схотіли посудити, і щоби Ви, мимо найліпшої моєї волі, не взбороняли ся мене узнати »за свого«. Ті визнаня, дорогі братя, щиро роблю перед Вами, бо думаю, що до порозуміння нічо більше не причиняє ся як щирість, а мені нині і завжди найбільше ходить о порозумінє з Вами.

Днесь справа рішена не через мене. З моєї стороны жертва зроблена. Я вийшов з келії монашої. Днесь витаю Вас щирим серцем як своїх братий і помічників в праці; і тепер більше до вас належу, як до родини або до монастиря, бо вьжуть мене з Вами союзи сильнійші від всіх иньших. Монахом бути не перестаю, великої схими, котра є моєю славою і частем не скидаю, і в будучности буду завжди старати ся іти за совітами євангельскими, але в праці апостольській сьєм від нині незмінно солідарним з Вами, і Вас о то само днесь прошу. А коли вже я став Вашим Владикою, хочу днесь з Вами, мої Отці і братя, порозуміти ся над спільною нашою працею, хочу розглянути ся в нашім положеню.

Тому літ еще не много, священство мало в нашій суспільности перший рішучий голос. Нарід цілий повинував ся тому голосови майже без виймки і без спротивленя. Священники між собою солідарні були справді одним тілом: за одним стояли всі. Днесь часи змінили ся. Через розвиненє політичного життя, розбудженє і розріст літератури дійшло до того, що священники в неоднім вже ділі уступають першого місця сьвітській інтелігенції, що нарід вже нераз з під проводу Церкви виломлює ся, що священство само між собою нераз ділить ся. Справ, котрі сьвітска інтелігенція в руки свої взяла, єї не відберемо, ба і відбрати не хочемо. Часи, де руску інтелігенцію репрезентували самі лиш священники минули безповоротно, і без жалю для нас. Ми тішимо ся, що можемо єю працю, котра не безпосередно до нас належить, в руки відповіднійші зложити, но мимо того не перестаємо нашим питомим правом домагати ся і в руках держати провід в річах в житю суспільнім найважнійших: віри і моральности, і сьємю пересвідчені, що в них і нарід і сьвітска інтелігенція за нами піде, коли тільки самі в собі будемо солідарними, коли сповнимо свої обовязки, тим більше, що провідником і помічником нашим в праці — є Христос, а оружієм нашим — слово Боже, а ціль наша — Божя справа, а средства наші — пожертвованє і любов.

Мусимо бути священниками, жужами Божими (2 Тім. 3, 17), і обовязки з трудом і пожертвованем щоденним сповняти. І ми се зробимо, не з власного інтересу, не для того, щоби затримати своє становище в суспільности, але длятого, бо Христос в наші руки віддав діло спасеня нашого народу, бо нам дав в руки чашу своєї крови, а в уста наші слова своєї науки, бо сказав до нас: »Се поставихъ тя днесь надъ народомъ и надъ царствы, да искорениши и разориши, и расточиши и разрушиши, и пакы созиждеш и насадиши«. Єрем 1, 10.

Ми свої обовязки сповнимо, бо колись маємо здати страшний рахунок перед судією Вседержителем і боїмо ся і дрожимо, щоби ми колись не почувли сих страшних слів: »Той беззаконникъ въ беззаконіи своемъ умретъ, а крове его отъ руки твоея възьщю«. (Єзекіиль 33, 8) або тих ще страшнійших: »Оле пастыри Израеливи, еда пасутъ пастыри самихъ себе, не овецъ ли пасутъ пастыри: се млеко ядите, и волною одѣваете сѧ, и тучное закалаете, а овецъ моихъ не пасете: Изнемогшаго не поясте, и болящого не уврачеваете, и сокрушеннаго не обязаете, и заблуждающаго не възькастє... И разсыпаша ся овцы моя, понеже не имѣяху пастырей, и быша на изяденіє всеѣмъ звѣремъ селнымъ: И расточиша ся овцы моя по всеѣмъ горамъ, и заблудиша по всеѣмъ холмомъ высокимъ, и на лица всея земли разсыпаша ся понеже учинена суть стада моя въ расхищеніє, и овцы моя быша въ сѧденіє всеѣмъ звѣремъ

селнымъ, занеже не бѣ пастырей, и не поискаша пастыри самихъ себе, а овецъ моихъ не пасоша: сего ради пастыриє елишите слово Господне, сѧ глаголетъ Адонаі Господь: се азъ на пастыри и възьщю овецъ моихъ отъ руки ихъ, и отставлю я от паствы овецъ моихъ«. Єзек. 34, 3—10.

Ми обовязки свої сповнимо, бо ми знаємо, що коли ми сего не зробимо, нарід наш згине, бо ми знаємо, що коли дїтий катехізму не научимо, они зростуть поганями, коли грїшників не висповідаетмо, грїхи без міри і без числа будуть ся множити, коли народу не будемо учити, піднесуть ся лжопророки, котрі єго відведуть від дороги спасенія, коли не будемо приміру давати, проповідь наша буде осудженем нас самих, коли не будемо працювати навіть з пожертвованем свого майна, — не одна душа за нашої байдужности згине, і Бог скаже до нас колись: »Крове его отъ руки твоея възьщю.

Все те знаємо всі, а Ви, братя мої, ліпше від мене. І ми знаємо всі, кілько для священників потреба пожертвованя, кілько праці, кілько ревности, кілько науки, щоби для народа бути правдивим пастирем і отцем.

(Конець буде).

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

Становище кабінету гр. Клярого не буде легке. На овиді громадають ся хмари. Збори чеської шляхти і мужів довіря ухвалили рішучу о позицію в парламенті і краю і кличуть Чехів до оборони своїх прав. Евентуально зложать чеські послы навіть свої мандати. Вся правидця постоїть солідарно за переведенем національної рівноправности в Австрії і домагати меть ся парламентарного кабінету. Солідарність правидці перебила гр. Клярому з гори всяку надію на відмінє угрупованє парламентарних сторонництв. Се значить, що при великій важнійшій справі, яка увійде на днєвий порядок парламенту, 210 послів правидці стане солідарно проти лївиці, зложеної з 185 послів німецьких, італіянських і соціальних демократів. На боці лишать ся ще 24 послів, стояловцан (7), людовців польских (4), Сербів (2), центра моравского (3), диких Русинів (3), і диких консерватистів (5), котрі, здає ся, скорше прихильні ся до правидці, ніж до лївиці. До першої воєнної стрічи прийде мабуть вже на першім засіданю при виборі нової президії, а борба та буде повтаряти ся правильно при виборі кожної комісії, не виключаючи азікової, що буде мала рішати о азіковім законі. Лївици повелось повалити гр. Туна, змусити правительство до капітуляції в справі азікових розпоряджень, але їй не повело ся позбути правидцю.

Зрозуміла лївиця се прикре своє положенє і она починає на ново лотовати. Управа стирийских націоналів видала на днях манифест, в котрім домагає ся порук и(?), що ворожа(?) проти Німців система, заінавгурована ще гр. Таффом (в 1879 р.), буде змінена і кличе: не складаймо оружя, аж поки корона(?) не загарантує нам, що ми будемо в Австрії панувати! Лївиця не вдоволюєсь знесенем азікових розпоряджень для Чехів, але домагає ся вже нині знесеня концесій, даних альпейским Славянам. Пос. Штайнвендер добачує, що евентуальний азіковий закон не вийде на користь Німців. Він боїть ся надто зміни ординації виборчої до парламенту, котра Славянам (17 мільонам) подасть ще більшу перевагу над Німцями (8 мільонів). Він з гори відкидає кабінет парламентарний, а хоче постійного кабінету урядничого. Парламентарному кабінетови заповідає він крайну обструкцію. Пос. Вольф і товариші, зібравшись на днях в Кремсі, грозять, що не допустять до вибору делегацій, доки правительство не забезпечить їм »вольної школи«, азікового закона користного Німцям і зміни системи. Вольф думає, що правительство за всяку ціну повинно перетягнути Поляків до лївиці, кажучи, що гр. Клярі повинен одною рукою кивнути приязно на Поляків, а другою подати їм трінкгелди. Забув Вольф на свою давну програму відокремішненя Галичини і кокетує з Поляками. Вольф боїть ся також антисемітів, котрі по уступленю гр. Клярого за всяку ціну схочуть враз з правидцею зложити кабінет кн. Ліхтенштайна. Лївиця вза-

*) З причин від редакції независимих починаємо доперва тепер подавати Архієр. посланія Преосв. Еп. А. Шептицького. — Ред.

галі починає приходити до пересвідчення, що не все так склалось як ждалось, та що тяжко буде вже завтра взяти Славян і клерикалів під ноги. Рахунок обструкційний не дописав.

В угорекім соймі предложив Люкач бюджет на 1900 р. Звичайні видатки винесуть 948,937.257 корон, о 27,364.819 кор. більше ніж торік. Надзвичайні видатки винесуть 103,744.564 кор., с. в. о 18,812.110 кор. більше, ніж торік. Більші видатки спричинені розвоєм адміністрації і інвентациями на продукційні цілі.

НОВИНИ

— **Супруже архикнягині Стефанії.** В будапештеньских аристократичних кругах ширить ся вість, що небагом наступить шлюб архикнягині Стефанії з гр. Льонгай, членом угорекі аристокрації. Колиб се була правдою, в такім разі архикнягиня Стефанія мусіла би зречи ся своїх прав, яко архикнягині і яко матери архикнягині, Елисавети. Гр. Льонгай уродив ся в році 1863, був радником при австрійській амбасаді в Римі, але від року бавить на урльопі.

— **Сербска экс-королева Наталія** має вийти замуж за звісного поета і члена французкої академії, Льоті. Приязнь Наталії з Льотім датує ся від давна, але доси думано, що она відносила ся виключно до сфери артистично-духової. Чи вість ся правдива, покаже недалека будучність.

— **Чи не новий підступ?** Гірко працювати ся із сим сьвітом убійників Гільзнерови. Тому здає ся взяв ся він за підступ, аби проволіти як найдовше виконанє вироку смерті. Недавно вказав на двох своїх спільників Вассермана і Ербмана, але они доказали своєї невинности і їх випущено на волю. Тепер вказав на сімох нових людей, що будім то є его спільниками. Покаже ся, чи правда оно, чи лише простий підступ, аби продовжити хоч хвилинку своє життя.

— **Катастрофа.** Перед розпочатєм боротьби биків в Англії під Парижем приключила ся тої неділі сумна пригода. Коли випущено на арену першого бика, зьвіря перескочило низьку загороду, а діставши ся поміж публіку в цирку, викликало страшний переполох між понад 1000 особами, які були в будинку. В натовпі потерпіло тяжко 4 мушци і 2 жінки. Бика застрілено, а спектакль відкликано на приказ префекта.

— **Процес о 10 мільонів франків.** Париске товариство «Alliance Israélite univ-rselle» заскаржило до суду генеральних спадкоємців помершої недавно баронової Гіршової по тій причині, що они не виплатили запису тестаторки в сумі 10 міль. фр. на річ жидівских шкіл на Сході.

— **Ювілейний гість.** Карльсбад тішать ся в сім році великою фреквенцією. В сих днях приймав гостя, що дістав 50.000 число. Був се гр. Гален, владитель дібр в Тиролі. Публіва зробила ему овацію, а управа міста вручить ему пам'ятковий альбом.

— **Кореспонденційна карта** сьвяткувала 1. с. м. тридцятилітній ювілей своїх родин. В тім дні в 1859 р. заведено в Австрії після проєкту пр. Германа кореспондентки, що є нині такі популярні. Інші держави пішли слідом Австрії і так: Німеччина в р. 1870, Бельгія, Швеція, Голяндія в 1871 р., пізнійше Росія, Франція, Америка. Карти з «відповідю» заведена Німеччина в 1872 р. В останніх часах з'уживав сьвіт рік-річно 3 мільярди карт кореспонденційних, а тепер по причині загально розповсюдненого звичаю розсиланя карт з видами, число річної розпродажі карт побільшило ся сильно.

— **Нужда Галичини в сьвітлі стемплів і векслів.** З дневника розпоряджень міністерства скарбу подаємо деякі дані, що відносять ся до продажі стемплів і векслевих бланкетів. Дані ті суть знаменитою ілюстрацією галицької нужди. І так дохід з продажі стемплів в році 1898 виносить в цілій Передлітаві 17.924.451 зр., з того в Австрії долішній 4.459.283 зр. 19 кр., в Чехах 4.294.653 зр. 93 кр., в Галичині 3.016.018 зр. 65 кр. З того продано стемплів на 50 корон в Австрії долішній за 257.525 зр., на 24 сотиків за 95.149 зр. В Чехах продано стемплів на 50 корон за 102.525 зр., на 24 сотиків за 95.149 зр. В Галичині продано стемплів по 50 корон лише за 41.850 зр., а зате по 24 сотиків за ціну 188.126 зр. 16 кр. Коли розважимо, що стемплів по 24 сотики уживає ся майже виключно до процесів т. з. «багателькових», т. є. низше 50 зр., видимо з сего ясно, як велика поміж нами манія до процесованя, взгядно, як богато веде ся у нас процесів о віддачу квот низше 50 зр., — більше чим в долішній Австрії і Чехах разом. Інтересні також для нас дані, що відносять ся до продажі векслевих бланкетів. Сьвідчать они рівнож про непомірну нужду в краю у найнижших верств суспільности. Дохід з продажі векслевих бланкетів в цілій державі виносив в 1898 році 1.222.203 зр. З того продано в Австрії долішній, де робить ся тільки інтересів банкових і торговельних тільки за

298.169 зр. 65 кр., в Чехах за 294.740 зр. 20 кр., а в бідній Галичині аж за 350.174 зр. 80 кр. З того виходить, що жителі Галичини поживають найбільше зі всіх інших країв держави.

— **Автоматична колиска.** Краківський годинникар, Тадей Голик винайшов автомат, при котрого помочи кош, візок, або колиска, обтяжена тягаром 10 або більше кіловим, може порушати ся зовсім правильно. Автомат може бути прикріпленій на стало до візка, або коліски. Механізм ділає дві години, або довше, відповідно до накрученя. Автомат може бути ужитий також при устроюваню різних механічних забав.

— **Опришки** напали були дня 3. с. м. в Стрешенищах в Королівстві польскім на дім старшого стражника акцизи, Алекс. Мальцова. Мальцов вернув пізно домів. Коли положив ся спати, почув стукіт за вікном, тому взяв до рук револьвер і сховав ся під стіл, що стояв під вікном. Опришки виняли вікно. Коли перший опришок вийшов на вікно, Мальцов положив его вистрілом з револьвера трупом на місці. Інші опришки поутікали. Убитий опришок був брунетом, середного росту, мав лице інтелігентне, ніжне і числив коло 30 літ, одітий був прилично, мав на собі шапку цикліста і одіж мариваркову, украдену перед місяцем одному з машиністів залізниць. Найдено при нїм великий револьвер, ніж, вітрихи і два паспорти на два прізвища. Поліція впала вже на слід его спільників і двох з них увязнила.

— **Смерть з удавленя.** Позавчера умер в Кракові професор музичної консерваторії, Вінгентій Зінгер в наслідок задавленя ся кісткою з куряти, яке їв на обід. На клініці піддав ся він сейчас операції, по котрій настало невелике поліпшенє і то не на довго. Зінгер умер в великих муках.

— **Винахід.** Лондиньке письмо British Deaf Monthly (британський місячник для глухих) містить вість про винахід, що в Сполучених Державах мав звернути загальну увагу. Є се приряд винайденим молодим електротехніком Мілер-Гушінзоном, що має уможливити глухонімому мову і слух. Гушінзон працював над ним три роки і назвав его «Акуляйон». Приряд зложений з двох прикривок на уха, прикріплених алюмінієвими пасмами і з відбирача, що мусить бути бути держаний при устах і єсть подібний до телефону. Апарат, що переновить звуки, получений єсть з батареєю, а крім того кождей глухонімий, що уживає сего приряду, має на грудях плиту з алюмінієм, що відповідно ужита служить до полученя глухонімого з говорячою особою. Проби, повзяті в однім з закладів глухонімих, мали вказати практичність сего винаходу.

— **Іспанська етикета** проявляє ся часто в досить оригінальній формі. Н. пр. в вагоні Іспанець не буде їсти доти, доки не почастує всіх без виїмки подорожних. Частовані відплачуючі ся чемністю за чемність, повинні відмовити частунку. Коли один чужинець звиджував університет в Мадриті, натрапив на їсисти. Професор хотів показати ся чемним згядом нього і просив чужинця, аби заступив його в їситованю студентів. Чужинець знав сей іспанський звичай і не прийняв пропозиції, а професор не дуже то напірав. Господар хоче дати гостям кождоу річ яку вони лише похвалять. Розумієть ся, чемність вимагає, аби вони не прийняли її. В листах уживаєть ся оригінальним правил чемности. Пише са н. пр. при кінці листу звичайно: «Вірний вам слуга і щирий приятель, цілую ваші руки». Коли пишеть ся н. пр. до жінок, тоді говорить ся про цілованє ніжок. В дійсности однак поцілує в Іспанії богато рідше як у нас, а мушцини не цілують ся ніколи. В загальні іспанська товариська етикета є дуже скомплікована і становить предмет великих студій для кождого, що не хоче уходити за гбура. В народних школах викладають товариську етикету, яко обовязковий предмет і то один з найважнійших.

— **Агамі.** В північній часті полудневої Америки пастухи уживають замість вівчарского пса — птаха. Сей птах званий Індіанцями «агамі» нагадує з вигляду журавля, але є більший і має красше піре. В дикім стані живе в великих лісах, де можна надібати его в великих стадах, що числять нераз по 200 штук. Хід агамі є повільний і тяжкий. Коли перелякає ся, видає голос, що нагадує звук труби, тому називають его також трубачем. Агамі освоює ся легко і привязує ся до свого пана, множить ся в освоєнім стані без великих заходів. «Трубач» виводить вівці на пасовище і наглядає за ними, аби не розбігали ся. Карнієть в стаді утримує при помочі клева і крил. Агамі слухає свого пана і є дуже вдоволений, коли его пастух погладить, причім однак є задрісний і відганяє інші зьвірята, коли зближають ся до пана і починають лестити ся. Не любить дуже пса і kota. Він знає так добре орієнтувати ся, що здає ся не було випадку, аби повірене его опіці стадо заблукало ся на розлогих пасовищах.

— **Фантазия московских купців.** Газета «Россія» описує різні фантазії купців московских, по більшій часті мільонерів. Трех купців купило у

кльовна Тентія гресовану свиню за казочну ціну, почім веліли єї заколоті і спечи. Інший богатий промисловец приїздив до реставрації і велів єї замикати для інших гостей, за що платив по десять тисяч рублів за один вечер. Один купець вирубав в реставрації зимовий город, а за ту забаву заплатив сто тисяч рублів. Ще інший їздив по реставрациях з власною оркестрою, або куповав гірші реставрації, устроював їх власним коштом з нечуваним комфортом і грав в круглі, то єсть кидав кулею в установлені на землі фляшки шампаня. Через той час гості в реставрації могли їсти і пити дармо, бо услуга не мала права жадати заплати, як довго владитель в ній находив ся.

— **Ц. к. Дирекция залізниць державних у Львові** оповіщує:

Безпосередний рух поміж Австро-Угорщиною, Сербією, Болгарією і Турцією.

З днем 1. жовтня 1899 входить в жите додаток I. до части I. тарифи і додаток I. до части II. зшитки I. тарифи.

Оригінальний годинник.

Коли домів на ніч суне муж,
Лихим виглядає як той вуж,
І злостію вкрило ся лице,
Десята буде.

Колиж солодким тобі здаєсь,
До жінки з поцілуєм несєсь
І каже: «Ти оченька замкни!»
То півночи жди.

Колиж потихенько йде як кіт,
Чоло его зимний облив піт
З страху, щоб з сну жінки не підняв,
День буде свитав.

Переклав Цікавий.

Телеграми.

Відень, 11. жовтня. «Wiener Zeitung» оголошує в нинішнім числі цісарський патент, сялою котрого рада державна скликана на день 18. с. м.

Відень, 11. жовтня. Часописи обговорюють справу вибору президента ради державної. Говорять голосно про кандидатуру Біліньского, однак єсть можливою річю, що дотеперішній президент, др. Фуке буде на ново вибраний. Сторонництва німецькі не були би противні кандидатурі Біліньского. Вчерашна «Deutsche Zeitung» пише, що в парламенті говорять головню про таку комбінацію: президент, др. Біліньский, а німецькі сторонництва будуть репрезентовані Гогенбургером, Паттайом, або Аттемсом. Коли би правиця мала оперти ся тій комбінації, то др. Фуке міг би обняти становиско одного з віцепрезидентів. Праска «Politik» каже, що правиця не привязує до квестії президиальної великого значія. Патомість «Nac. Listy» заявляють, що при виборі президента показати ся мусить, чи правиця буде в силі зробити щось позитивного. Вибір сей буде першою огневою пробою для правиці. Чехи жалували би, коли би Ферянчіч пав жертвою німецької політики. Другою огневою пробою буде для правиці голованє над бюджетовою провізорією. Правиця голосувати буде в парламенті за тими предложениями, що суть конечностю державною, однак при бюджетовій провізорії солідарність повинна обявити ся инакше. «Slovenski Narod» доносить, що гр. Клярі конферував в справі вибору президиї з Яворским. Гр. Клярі заявив ся рішучо за компромісом і радив, щоби Ферянчіча посьвячено для лівіці, а Фуку поновно вибрано.

Відень, 11. жовтня. Гр. Клярі конферував вчєра з послами Берксом і Грабмаєром, а крім того запросив до себе на нараду Шлезінгера, Вакернелла, Страньского і Зачка.

Берно, 11. жовтня. На конференції послів чеських з Морави ухвалено ті самі резолюції, що на зборах послів в Празі. Крім того заложено протест против наміреного знесеня язикових розпоряджень і утвореня міністерства урядничого, а висказано жаданє скріпленя елементів теперішньої більшости. Вкінці звиває резолюція нарід чеський до однодушного і рішучого попертя чеських послів в їх стремленях.

Розклад поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і від'їзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп.	особ.		посп.	особ.	
приходить	о годині		відходить	о годині	
6:10	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова		6:20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
6:50	з Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно		1:55	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний	
7:10	з Зимної-води		2:08	» » » дв. Підзамче	
7:40	з Янова		2:45	до Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави	
7:55	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия		8:30	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа	
7:44	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		9:10	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)	
8:05	» » » на дв. головний		9:25	до Янова	
8:15	з Сокала, Рави рускої		9:35	до Підволочиск, Бродів, Гусятини дв. Підз.	
1:30	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.		9:53	» » » дв. гол.	
11:15	з Ярославла і Любачова		10:10	до Белзця, Рави рускої, Сокала і Любачова	
1:50	з Іцкан, Чернівців і Станиславова		12:50	до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл.	
1:01	з Янова			тільки в неділі і свята	
1:40	зі Скольного, Стрия, а з Лавочного тільки		2:15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. вер.	
	від 7. вер. до 15. пад. включно			ресня включно в неділі і свята	
2:20	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.		2:55	до Іцкан (Ясс, Букарешту)	
2:35	» » » на дв. голов.			до Кракова (Відня) Хабівки ч. Рашів	
5:55	з Сокала, Белзця і Любачова		3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.	
			3:15	до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.	
			3:20	до Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.	
			3:26	до Брухович	
			5:25	до Ярославла	
Ніч			Ніч		
8:45	6:10 з Кракова (Відня) Самбора, Хирова		6:21	до Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави	
	6:20 з Іцкан, Сучави		6:40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.	
	з Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30.		6:50	до Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні б.	
	вересня щоденно, а від 1. червня до		7:00	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша	
	15. вересня тільки в неділі і свята		7:10	до Сокала і Рави рускої	
	8:15 з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16.		7:20	до Тернополя дворець головний,	
	серпня до 10. вересня вкл. щоденно		7:42	» » » дворець Підзамче	
	з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.		7:47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900	
	з Янова тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.		8:35	» » » 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.	
	з Кракова (Відня, Берліна), Сянока, Пешту		9:10	» » » 1. чер. до 30. жов. в нед. і св.	
12:30	з Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави		2:36	до Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави	
	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.			до Кракова (Відня, Варшави), Сянока	
	» » » на дв. голов.		10:40	до Підволочиск, Бродів дв. головний	
	з Лавочного (Пешту) Хирова		10:50	» » » дв. Підзамче	
	зі Скольного, Калуша		11:10	до Кракова (Відня, Берліна)	
	з Підволочиск на дворець Підзамче		4:10	до Брухович від 7. мая до 10. вересня	
	» » » на дворець головний		5:50		
	з Кракова (Відня), Самбора, Сянока				

ЗАМІТКА: Понад нічна числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейський різниця ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцьких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади гаді.

Всілякі
КУПОНИ
і
вильосовані
цінні папери

виплачує без потручення
провізії або коптів

Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ
Гіпотечного

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЬ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Преосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариатам всіх трех єпархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі внаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шнід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898 вносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} 206.880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Тарифи «Дністера» дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроблемно. До кінця 1898 року вносили виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Поліси «Дністера» приймає Банк Красівий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Дністерь» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту «Дністерь», стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2 % і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський вносить 25 зр., вшсовє 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Дністерь». Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів «Дністера», приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупні:

Сьвітло церковне

впрост в фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: **КАВУ** по 5 кіл. посылках почт. в ціні по: зр. 9:20, 10:20, 10:70, 11:20, а спеціальність по 12:20 франко **ВИНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3:70, 4:10, 4:90 франко. — 78—?

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ

Драма з галицього еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА

комедия в 3. актах з сільского жита.

Ціна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА

історична трагедия в 5. актах — з другої половини XVI. віку.

Ціна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа

шутка в 5. актах з міського побуту.

Ціна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР

комедия в 1. актї опрацьована після німецького.

Ціна книжки брошурованої 15 кр.

Сольо-терно

о повіданє з льотерийних пригод.

Ціна книжки 15 кр.

На поchtову пересилку 5 кр.

У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

Галицкий Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ
з 30-дневним виповідженєм,

3 1/2% АСИГНАТИ КАСОВІ
з 8-дневним виповідженєм,

а всі инші находячі ся в обігу 4 1/2% Асигнати касові з 90-дневним виповідженєм будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідженя.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекция.